

Opinia do ustawy
o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw
(druk nr 379)

I. Cel i przedmiot ustawy

Celem ustawy jest nowelizacja przepisów Kodeksu cywilnego w zakresie tytułu XXVII Księgi III – Umowa ubezpieczenia. Nowelizacja ma na celu zwiększenie ochrony interesów ubezpieczonego, w tym również w sytuacji gdy ubezpieczającym jest inna osoba. Ponadto ustawa doprecyzowuje niektóre przepisy w celu zwiększenia ich przejrzystości i jednoznaczności.

W celu zwiększenia ochrony interesów konsumentów w ogólności (w tym ubezpieczonych) wyraźnie nakazano dostarczać wzorce umowy (ogólne warunki umów) **przed zawarciem** umowy. Dotychczasowa regulacja nakazująca doręczenia wzorca umowy przy zawarciu umowy była interpretowana dosłownie co czyniło możliwość zapoznania się z umową prawem iluzorycznym.

Doprecyzowano także przepisy dotyczące zawierania umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek. Obowiązek zapłaty składki ciąży wyłącznie na ubezpieczającym i tylko do niego może skierować swoje roszczenie ubezpieczyciel. Ponadto dodano przepis, zgodnie z którym ubezpieczony może zadać od ubezpieczyciela informacji o postanowieniach zawartej umowy w zakresie w jakim dotyczą jego praw i obowiązków.

Podobnie jak w obowiązującym stanie prawnym, ubezpieczyciel ma obowiązek przedstawić ubezpieczającemu różnice między treścią umowy a ogólnymi warunkami ubezpieczenia (tyle że oczywiście, zgodnie ze wspomnianymi postanowieniami dotyczącymi umów z konsumentami, przed zawarciem umowy). W razie niedopełnienia tego obowiązku ubezpieczyciel nie może się powoływać na różnicę niekorzystną dla ubezpieczającego.

Doprecyzowano także przepis dotyczący zwrotu składki. W przypadku rozwiązania umowy przed upływem okresu, na jaki została zawarta, ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.

Ograniczeniu uległy uprawnienia ubezpieczyciela w razie ujawnienia okoliczności, które pociągają za sobą zmianę ryzyka wypadku ubezpieczeniowego. Przynajmniej dotyczy wszelkiej istotnej zmiany prawdopodobieństwa wypadku, a nie tylko **zwiększenia** prawdopodobieństwa wypadku. Uprawnienie do żądania zmiany wysokości składki przysługuje każdej stronie, a nie tylko ubezpieczycielowi. Uchylono przepis, zgodnie z którym ubezpieczyciel mógł, na skutek zmiany ryzyka, odstąpić od umowy lub nawet odmówić spełnienia świadczenia.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa powstała na podstawie projektu rządowego złożonego do Sejmu w dniu 19 lutego 2006 r. W dniu 31 maja złożono autopoprawkę, której celem było ograniczenie możliwości wypowiedzania umów ubezpieczenia przez ubezpieczyciela do ważnych powodów oraz tylko do przypadków wskazanych w ustawie. W trakcie drugiego czytania zgłoszono jedną poprawkę o charakterze porządkującym.

III. Uwagi szczegółowe

Ustawa nie wzbudza zastrzeżeń o charakterze legislacyjnym, z wyjątkiem relacji pomiędzy art. 813 § 1 oraz 823 § 3. Pierwszy z wymienionych przepisów zawiera regulację dotyczącą obowiązku zwrotu składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej w przypadku **rozwiązania** umowy ubezpieczenia przed upływem okresu, na jaki została zawarta. Natomiast art. 823 § 3 dotyczy sytuacji zbycia przedmiotu ubezpieczenia bez przeniesienia na nabywcę prawa z umowy ubezpieczenia. Zgodnie z tym przepisem stosunek ubezpieczenia **wygasa**. W związku z tym, że rozwiązanie umowy jest tylko jednym ze sposobów wygaśnięcia stosunku ubezpieczenia, powstaje wątpliwość czy w razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia bez przeniesienia prawa z umowy ubezpieczenia, ubezpieczającemu należy się zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej. Należy dodać, iż w dotychczasowym brzmieniu art. 823, w sytuacji braku innych postanowień umownych, umowę ubezpieczenia rozwiązywano wskutek przejścia rzeczy ubezpieczonej na inną osobę.

IV. Propozycje poprawek

Ewentualna poprawka mogłaby otrzymać brzmienie:

- w art. 1 w pkt 11, w § 1 w zdaniu drugim po wyrazach "na jaki została zawarta," dodaje się wyrazy "albo wygaśnięcia stosunku ubezpieczenia wskutek zbycia przedmiotu ubezpieczenia,".

Adam Niemczewski

Główny specjalista ds. legislacji